

FERÐAÞJÓNUSTA Á ÍSLANDI OG COVID-19

Staða og greining fyrirleggjandi gagna

Íris Hrund Halldórsdóttir
Netfang: irish@rmf.is

Anna Guðrún Ragnarsdóttir
Netfang: agr4@hi.is

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ
FERÐAMÁLA
ICELANDIC TOURISM
RESEARCH CENTRE

Rannsóknarverkefnið

- Snýr að því að varpa ljósi á hvaða áhrif COVID-19 heimsfaraldurinn hefur haft á ferðaþjónustufyrirtæki hér á landi
 - Og horfa til þeirra þátta sem eru líklegir til að efla þrautseigju greinarinnar þegar áföll ríða yfir
- Í dag, helstu niðurstöður áfangaskýrslu
 - Byggt á fyrirliggjandi gögnum
- Lokaskýrsla áætluð snemma árs 2022

Ferðapjónustan fyrir 2020

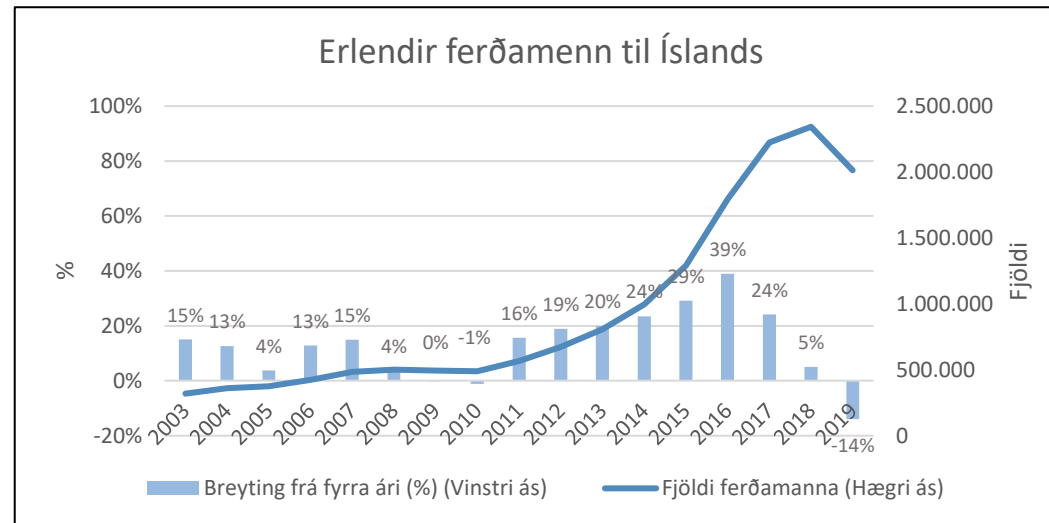
Vöxtur í ferðapjónustu

Mikil aukning ferðamanna til Íslands

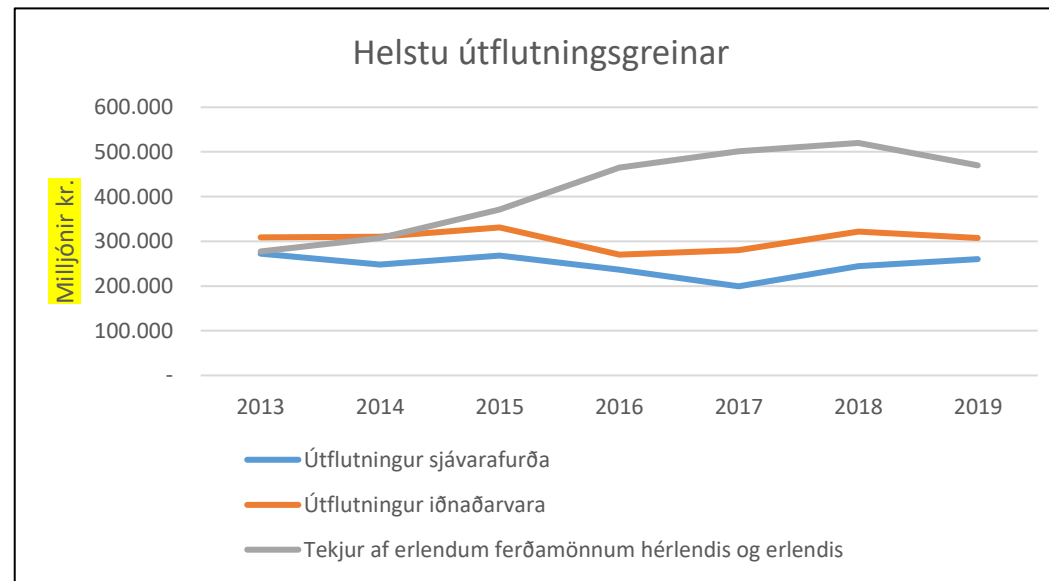
- Hlutfallslega mesta aukningin 2016
- Samdráttur 2019

Samhliða auknum vexti fþj. jókst mikilvægi greinarinnar fyrir íslenskan þjóðarhag

- 2015 var ferðapjónustan orðin umfangsmesta útflutningsgreinin

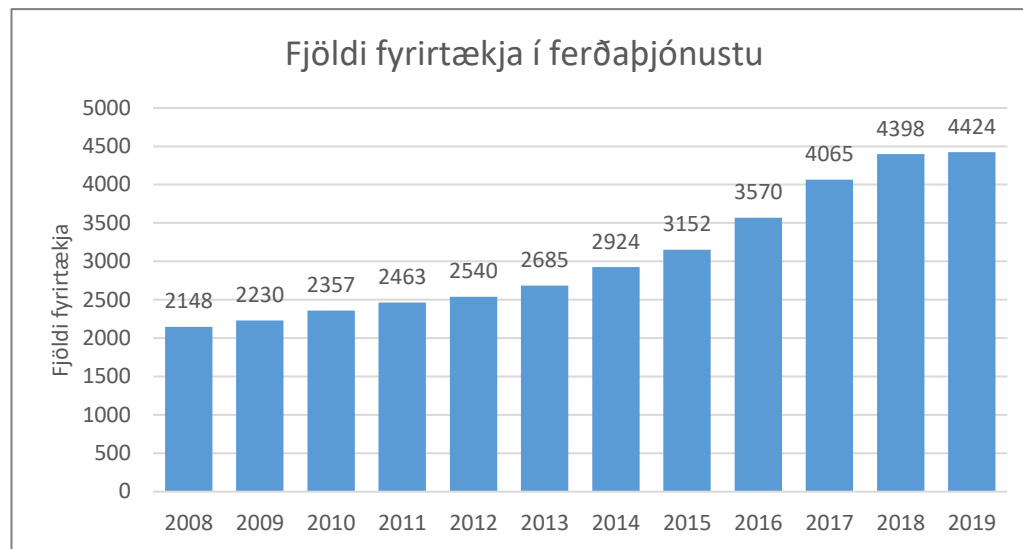
Heimild: Ferðamálastofa

Heimild: Hagstofa Íslands

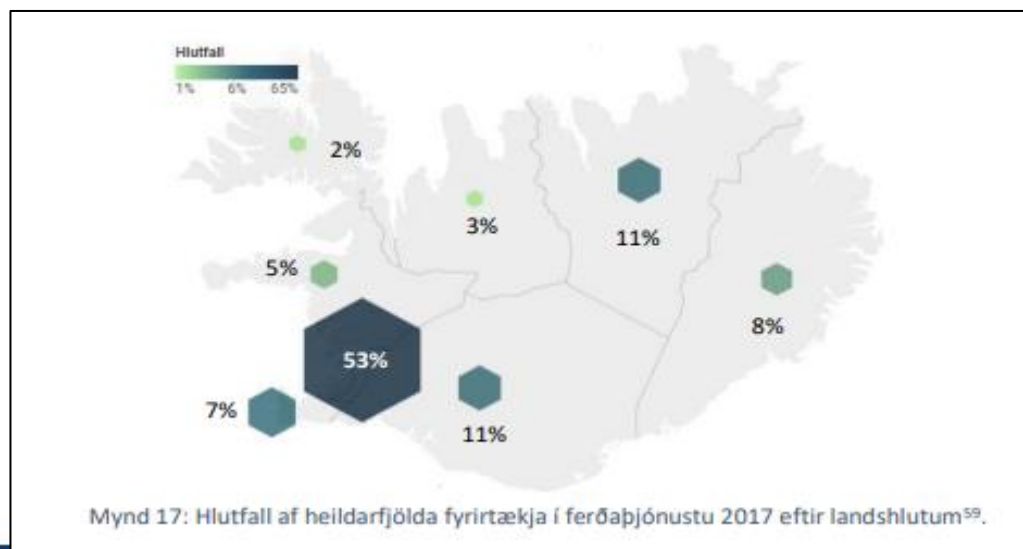
Vöxtur í ferðapjónustu

- Tvöföldun í fjölda fyrirtækja í greininni 2008-2019

Heimild: Hagstofa Íslands

- Árið 2017 voru meira en helmingur ferðapjónustufyrirtækja á höfuðborgarsvæðinu

Heimild: Íslandsbanki

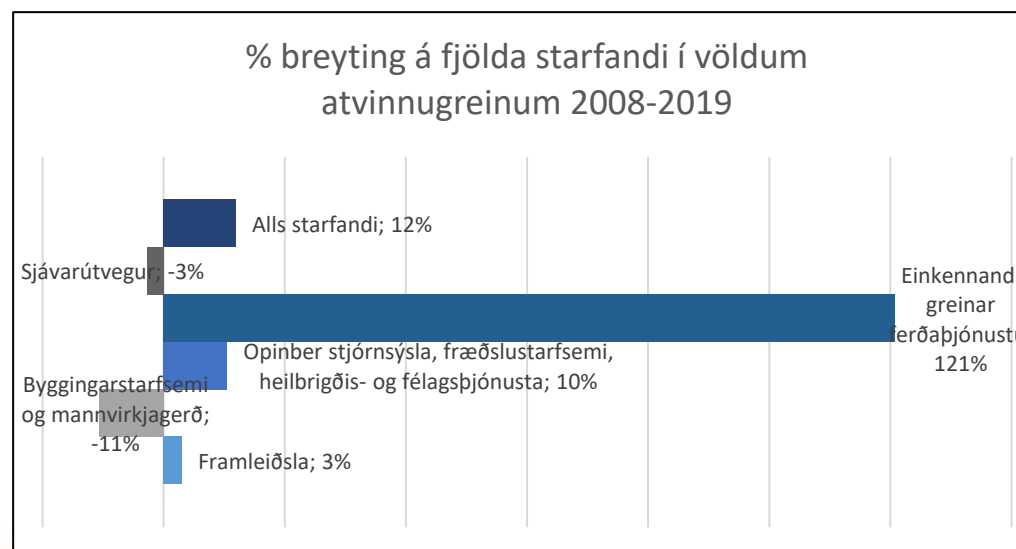
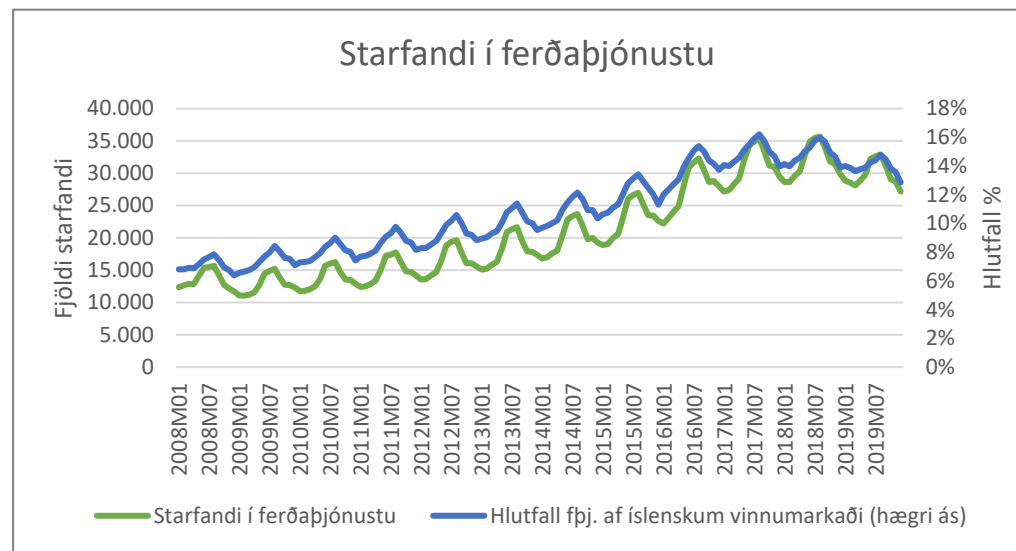
Vöxtur í ferðapjónustu

Mikill vöxtur í fjölda starfandi í ferðapjónustu

- Fjöldi starfandi vaxið um 117% frá 2008-2019
- Skýr árstíðasveifla
- Hlutfall ferðapjónustunnar í heildarvinnumarkaðnum vaxið töluvert

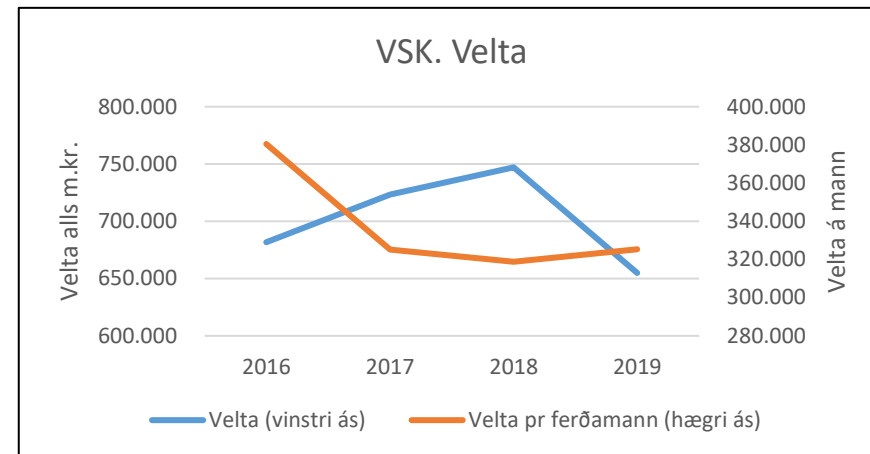
Mestur vöxtur í fjölda starfa innan ferðapjónustunnar 2008-2019

- 121% í ferðapjónustu
- Mun minna í öðrum atvinnugreinum

Harðnar á dalnum

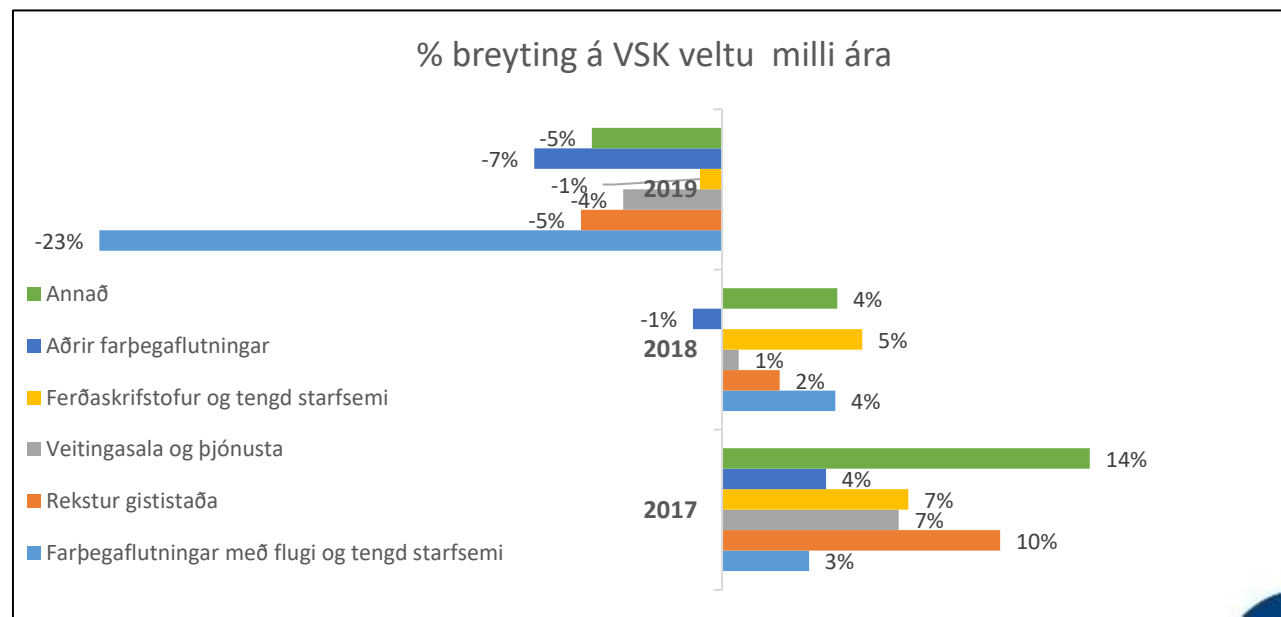
- Velta í fj. fór vaxandi frá 2016 til ársins 2018
- Velta í ferðaþjónustu dróst saman um 13% árið 2019
- Velta per ferðamann hefur dregist saman frá árinu 2016

Heimild: Hagstofa Íslands og Ferðamálastofa

Árið 2019 var samdráttur í veltu allra einkennandi greina ferðaþjónustunnar

- Mest í flugi og tengdri starfsemi

Heimild: Hagstofa Íslands

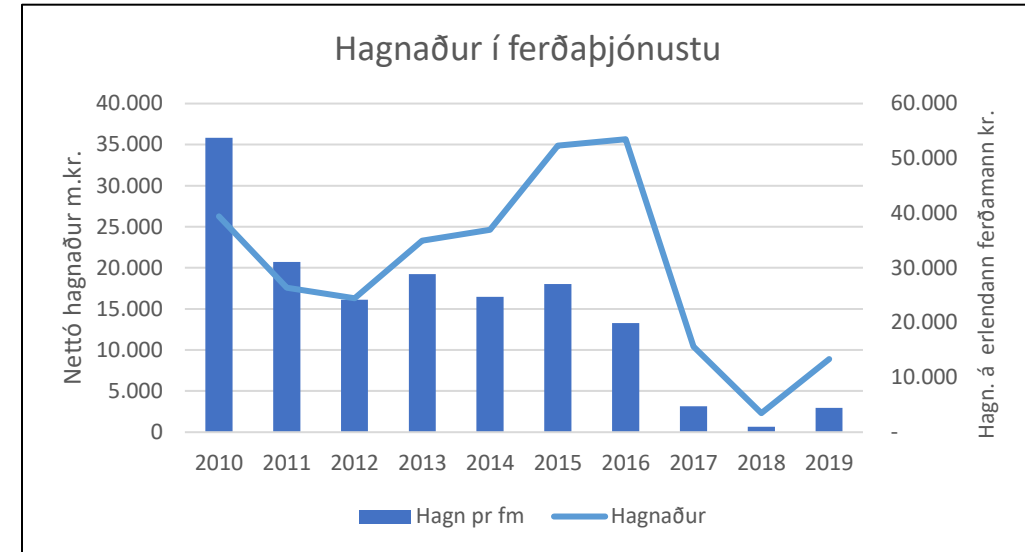
Harðnar á dalnum

Vendipunktur 2017 í hagnaði ferðaþjónustunnar

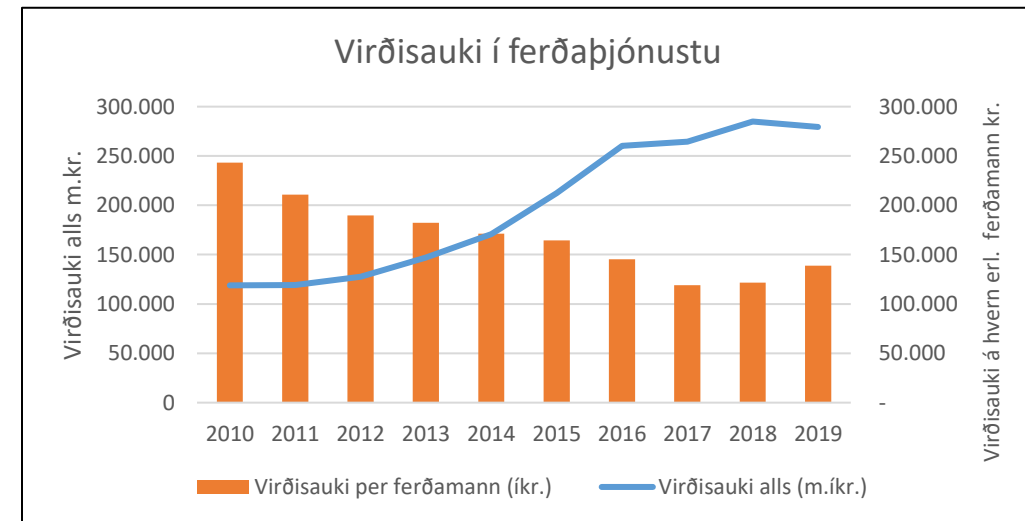
- Samdráttur um 70% á milli 2016 og 2017
- Hagnaður per ferðamann dregist saman frá 2010

Virðisauki vaxið hratt frá 2010

- 135% frá 2010-2019
- En virðisauki per ferðamann hefur lækkað frá ári til árs

Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Hagstofa Íslands

Harðnar á dalnum

Fyrir 2020 voru miklar fjárfestingar í ferðaþjónustu

- Nettó fjárfestingar greinarinnar árið 2019 um 28 milljarðar króna Heimild: Ráðgjafarsvið KPMG. (2020, 3. desember)
- Samhliða aukinni fjárfestingu jukust skuldir greinarinnar
 - 2016 til ársloka 2019 jukust skuldir greinarinnar um 83% Heimild: Ráðgjafarsvið KPMG (2020, apríl).
 - Skuldir jukust innan allra undirgreina ferðaþjónustunnar
- Langstærstur hluti fjárfestinga ferðaþjónustunnar flokkast sem vaxtaberandi skuldir Heimild: Ráðgjafarsvið KPMG (2020, apríl).
 - Aukning um 62% frá 2016 til 2019
 - Árið 2019 voru vaxtaberandi skuldir 170 milljarðar
 - 118 milljarðar (69%) hvíldu á aðeins 736 fyrirtækjum

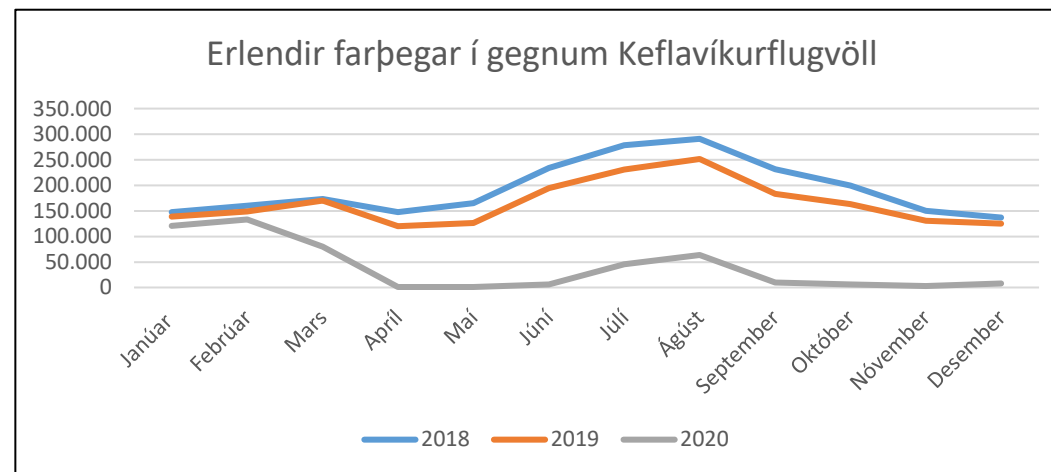
2020- “Annus horribilis”

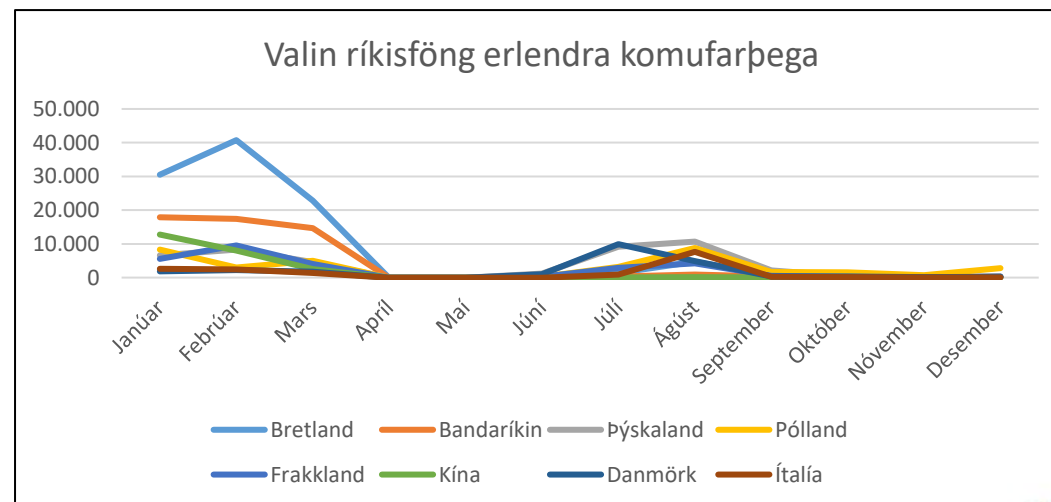
Breytingar í eftirspurn og framboði

76% samdráttur í komum erlendra ríkisborgara 2020

- Tæp hálf milljón erlendra ríkisborgara komu til Íslands 2020
- 333 þús fyrstu þrjá mánuði ársins
- Þýskir og danskir ferðamenn mest áberandi sumarið 2020
- Farþegar frá okkar helstu “viðskiptamörkuðum” Bretar og Bandaríkjamenn voru fátíð sjón á tímabilinu mars til desember 2020

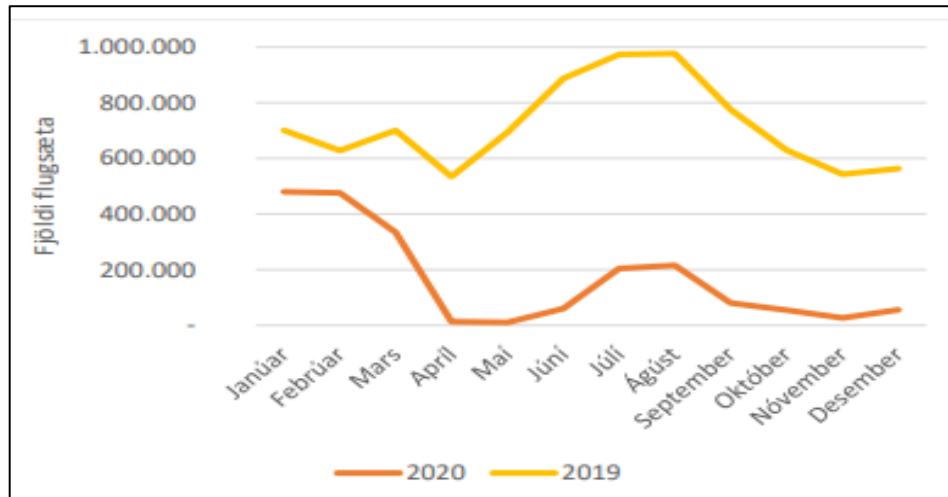
Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Hagstofa Íslands

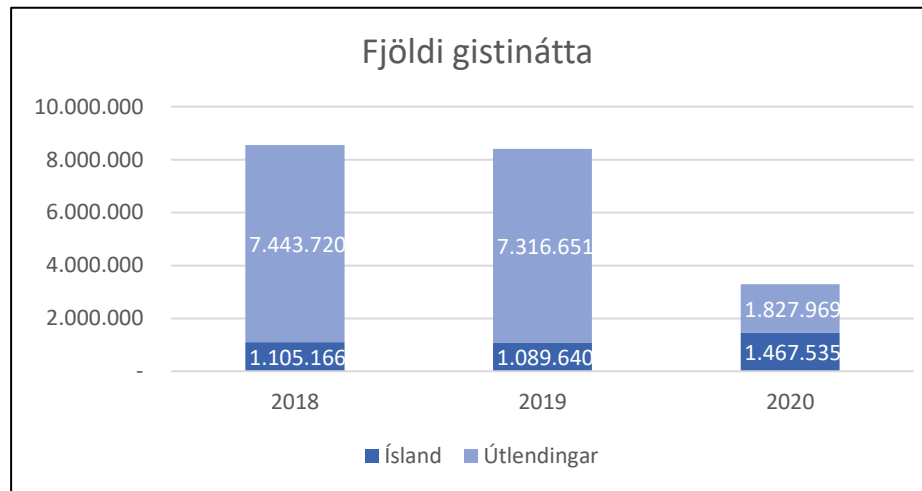
Breytingar í eftirspurn og framboði

Fjöldi flugsæta til Íslands 2019 - 2020

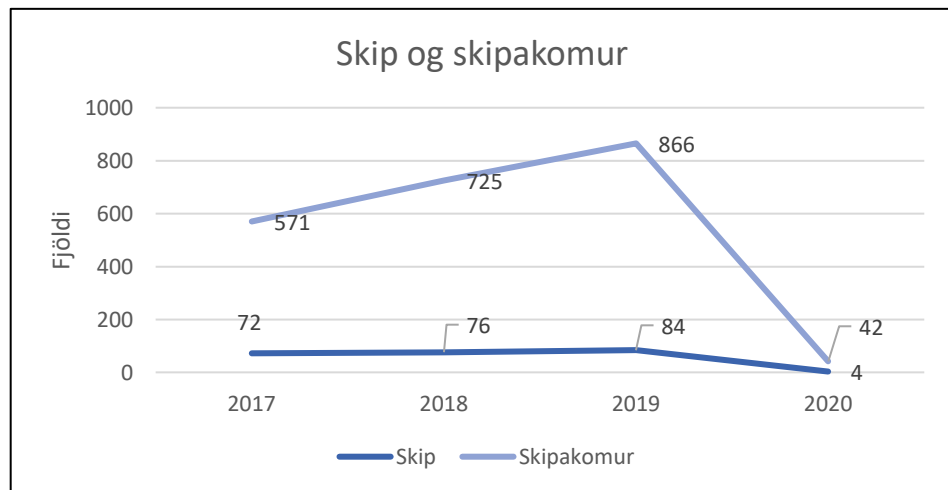
Heimild: ISAVIA

Fjöldi gistinguátta

Heimild: Hagstofa Íslands

Skip og skipakomur

Heimild: Mælabord Ferðþjónustunnar

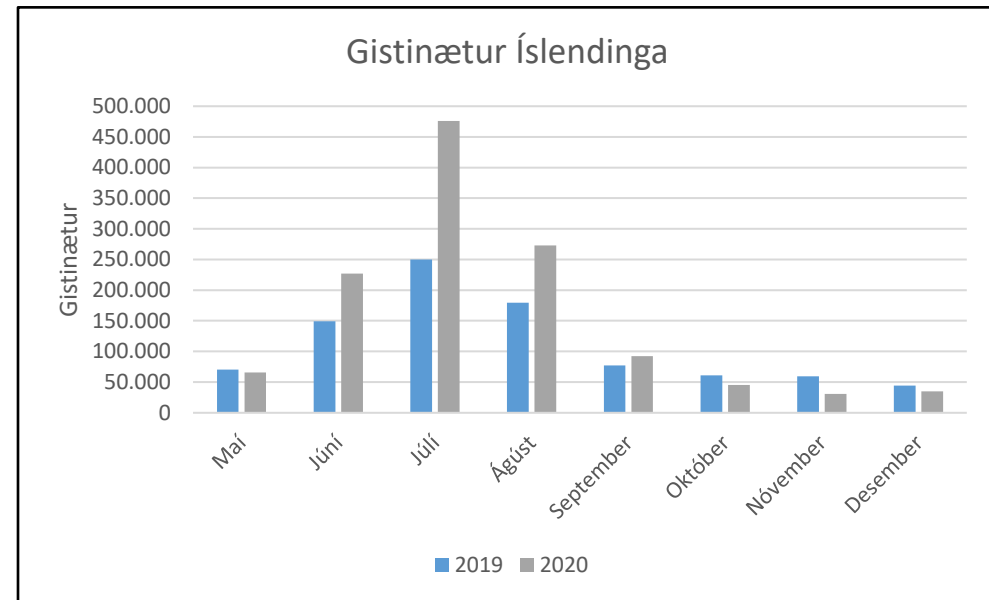
- Flugsætum fækkaði um 77%
- 95% samdráttur í komum skemmtiferðaskipa
- Samdráttur um 5 milljónir gistinguátta

Íslendingasumarið

Gistinóttum Íslendinga fjölgaði svo um munar 2020

- 112% aukning í júlí 2020
- Árið 2020 fjölgaði gistinóttum Íslendinga um 378þúsund gistinætur

Sum lítil fyrirtæki á landsbyggðunum upplifðu mjög gott sumar 2020

Heimild: Gallup (2020, nóvember)

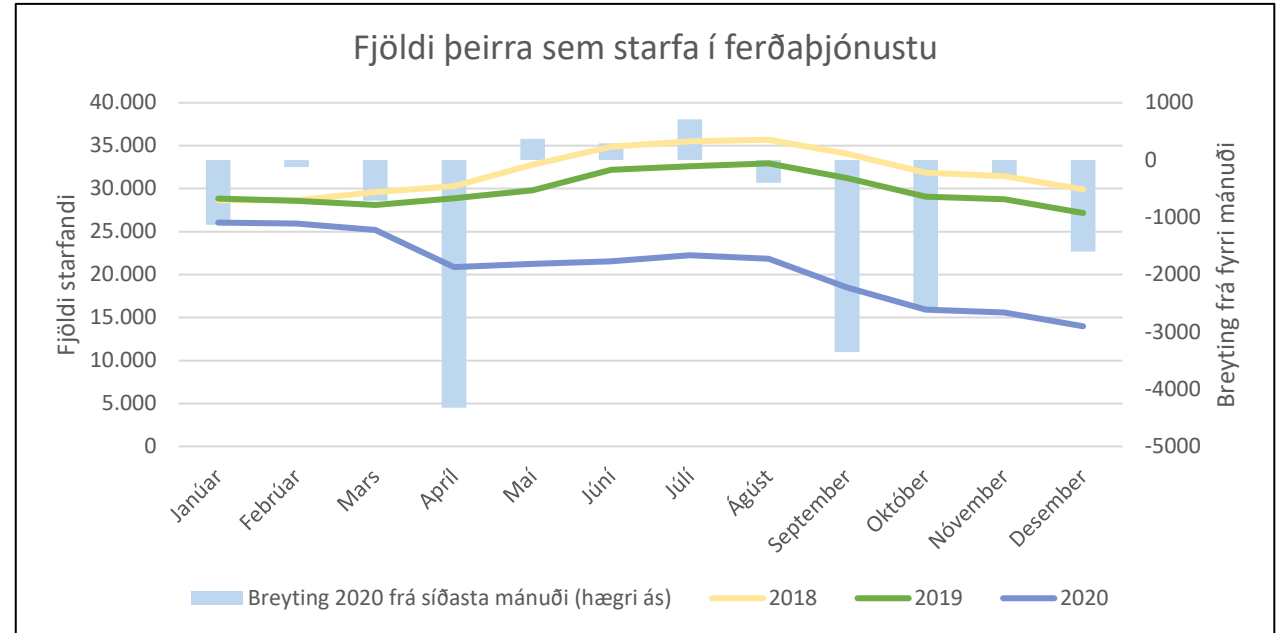
- 25% veitingastaða á landsbyggðunum
- 8% veitingastaða á höfuðborgarsvæðinu

Afleiðingar og viðbrögð við samdrætti

Starfsfólki í fj. fækkaði um 48% (des-des)

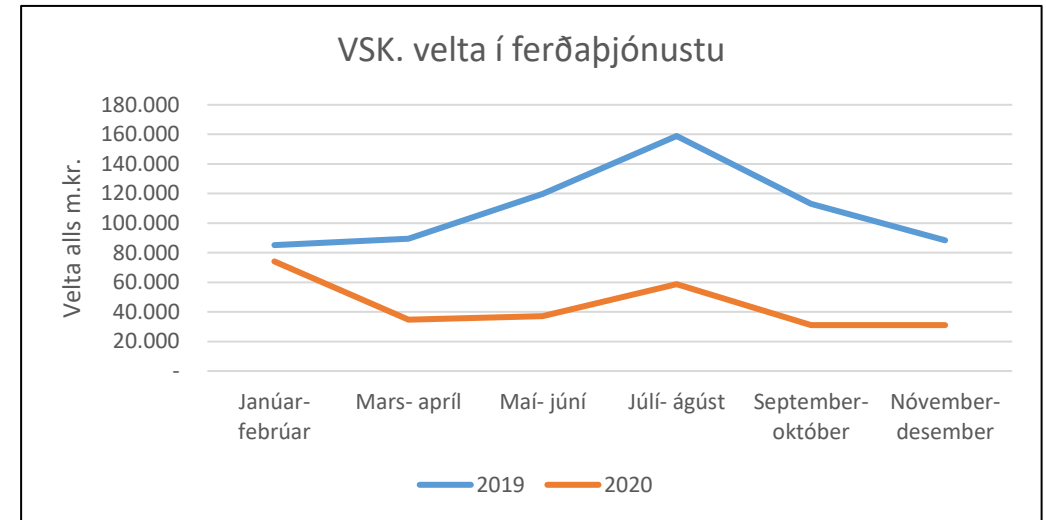
- Mesta fækkunin í apríl 2020

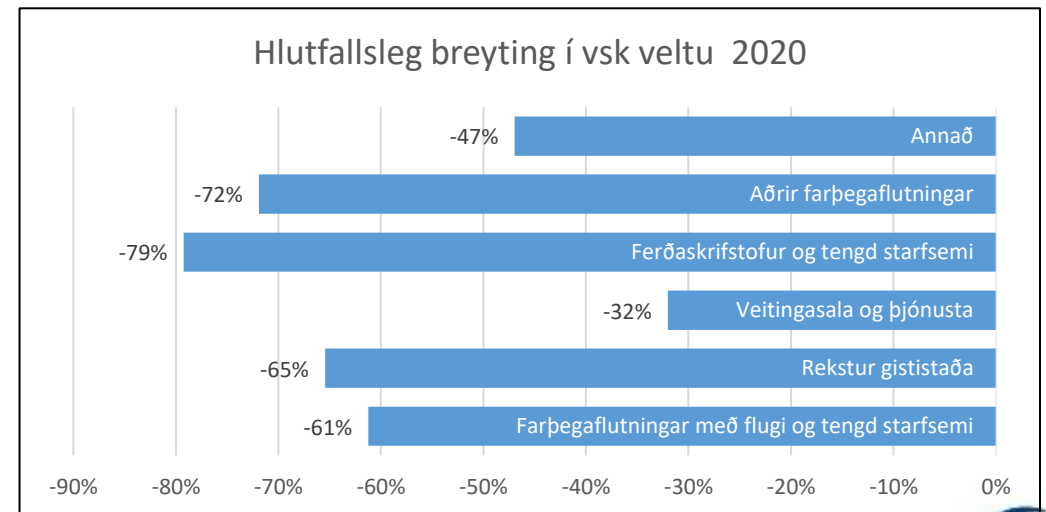
Afleiðingar og viðbrögð við samdrætti

Mikill samdráttur í veltu

- Samdráttur í vsk. veltu 59% á milli 2019 og 2020
- Mestur samdráttur hjá Ferðaskrifstofum
- Minnstur í veitingaþjónustu

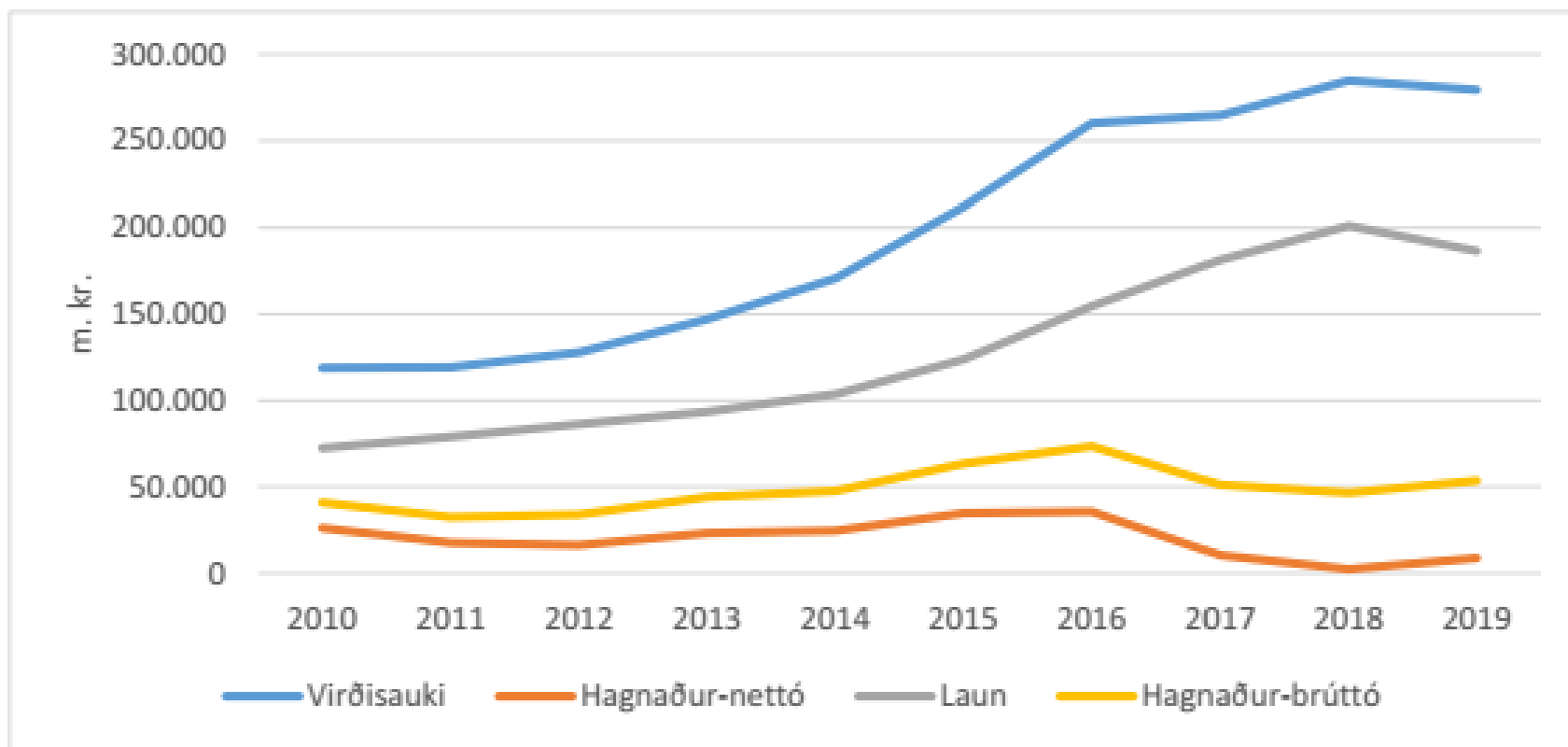

Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Hagstofa Íslands

Virðisauki og hagnaður

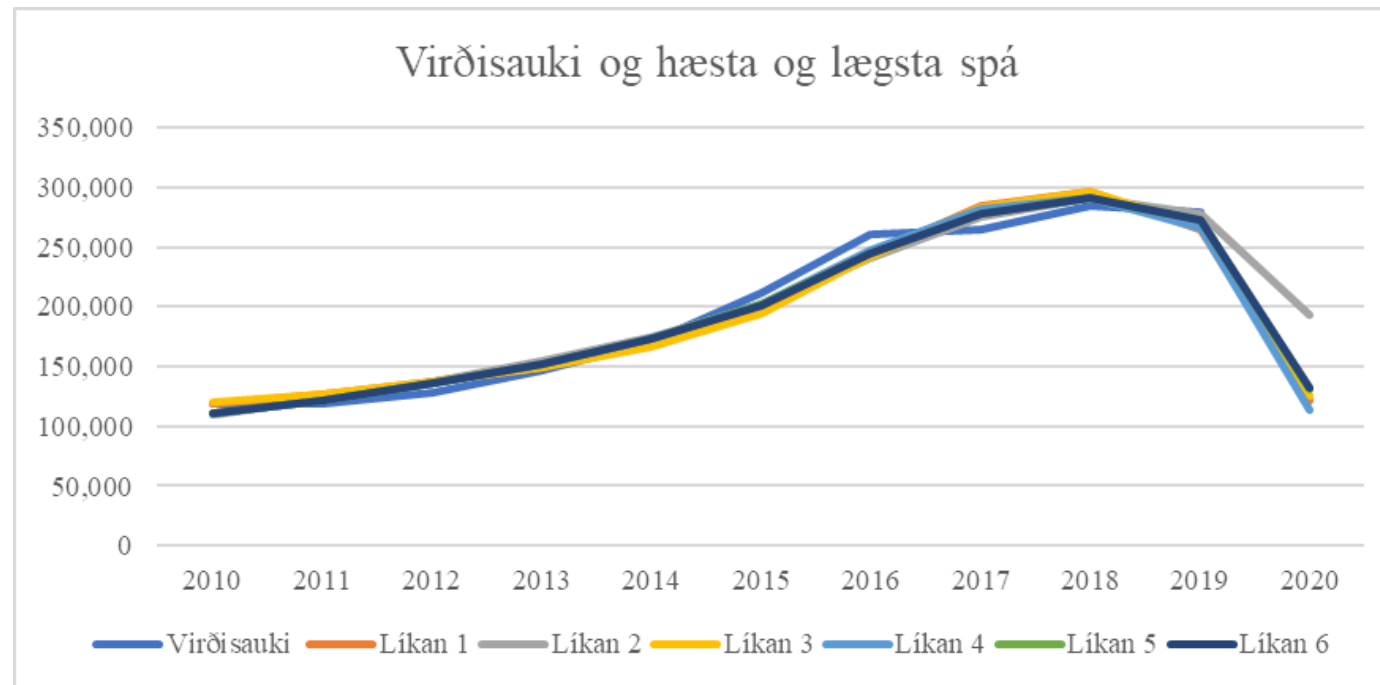

Mynd 14. Virðisauki, nettó og brúttó hagnaður og laun ferðaþjónustu, fast verðlag 2020²⁹.

Virðisauki - spá

- Við spáðum fyrir um virðisauka ferðapjónustunnar árið 2020

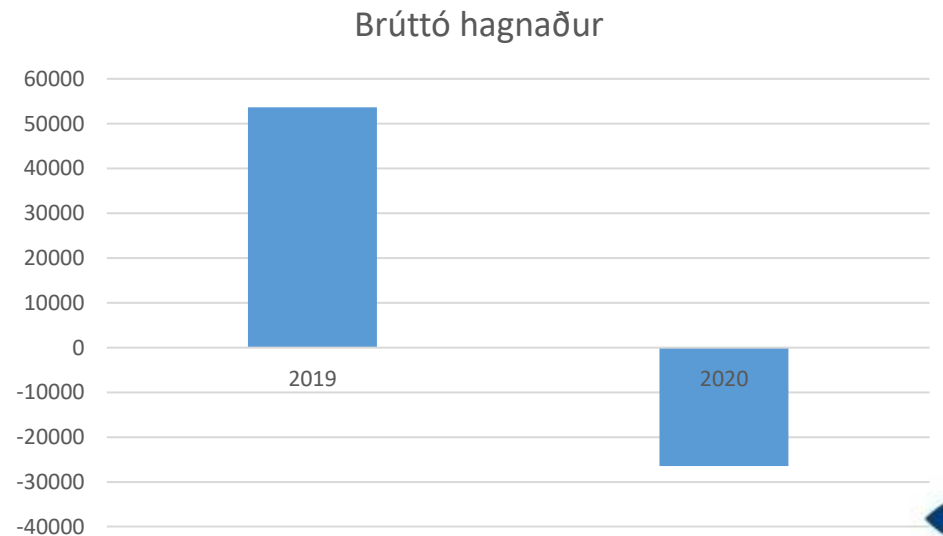
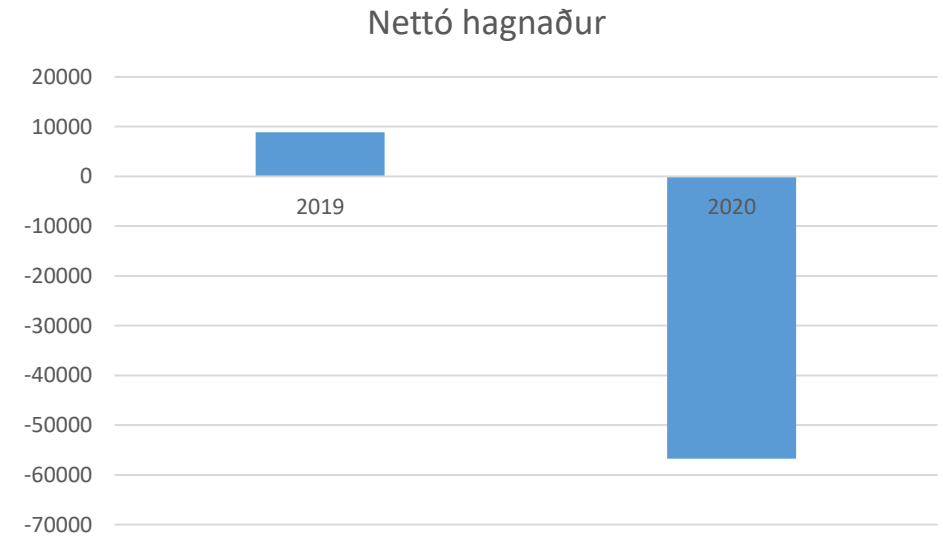
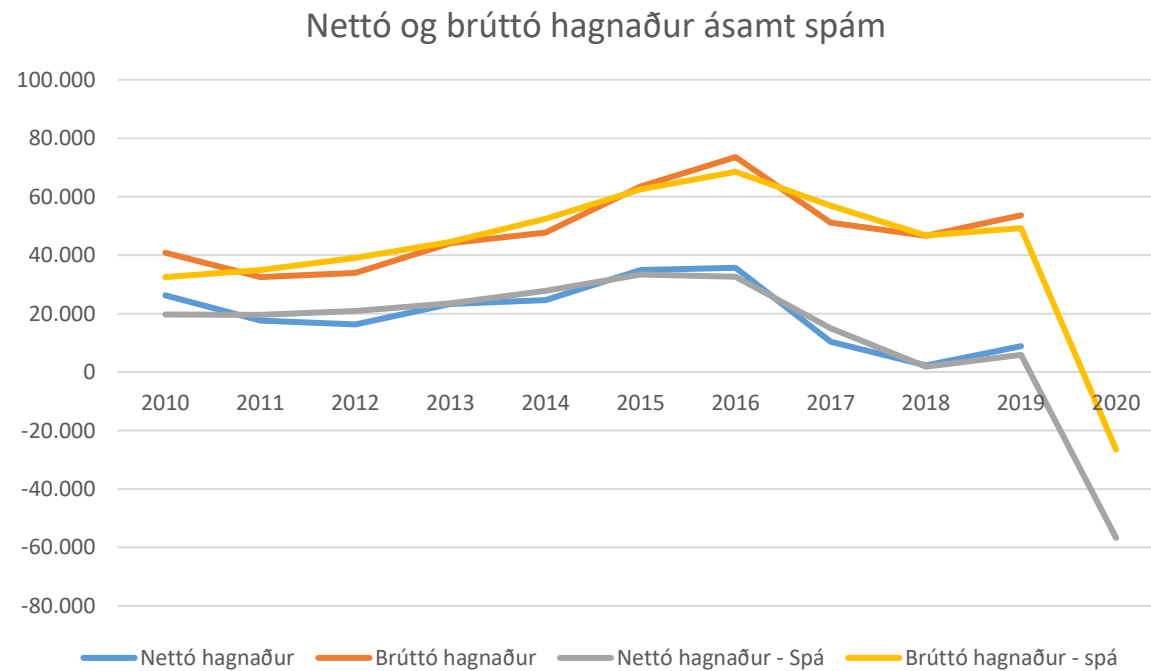
Hvað ef Covid hefði ekki verið?

Sam anburður á virðisauka með og án Covid (þúsundir króna)

	2019	2020—án covid	2020-covid
<i>VLF</i>	3.019.377	3.070.706	2.820.098
<i>Heildarvirðisauki</i>	2.718.173	2.764.382	2.538.773
<i>Virðisauki ferðaþjónustu</i>	271.712	276.998	128.376
<i>Hlutfall af VLF</i>	9,0%	9,0%	4,6%
<i>Hlutfall af heildarvirðisauka</i>	10,0%	10,0%	5,1%

Hagnaður spá

Mótvægisaðgerðir

- Íslensk stjórnvöld gripu til ýmissa úrræða til að styðja við heimili og fyrirtæki á Covid-tímum.
- Heildarfjárútlát vegna mótvægisaðgerða voru um 70 milljarðar króna

Tafla 5: Heildarstuðningur til einkennandi greina ferðaþjónustu árið 2020^{149, 150, 151}

	Heildarfjárhæð	Hlutfall	Hlutf. af virðisauka	Hlutfall af veltu
Farþegaflutningar á landi og sjó	2.536.064.511	3,7%	13,0%	9,2%
Farþegaflutningar með flugi	7.469.322.956	10,8%	8,3%	2,6%
Ferðaskrifst., ferðaskipul., bókunarþj.	4.694.001.662	6,8%	12,7%	5,1%
Leiga á bifreiðum og léttum vélkn. ökut.	1.662.696.874	2,4%	8,6%	3,3%
Rekstur gististaða	11.689.497.798	16,9%	22,0%	11,8%
Veitingasala- og þjónusta	6.702.866.508	9,7%	15,8%	7,2%
Samtals	34.755.680.508	50,2%	13,3%	5,3%

Útdráttur

- Erfið rekstrarstaða ferðaþjónustunnar fyrir COVID-19
- Gríðarleg áhrif COVID-19 á umsvif og afkomu í ferðaþjónustu á árinu 2020
- Mikilvægi innlendrar ferðamennsku 2020 mismunandi eftir landshlutum og greinum ferðaþjónustunnar
- Opinberar mótvægisaðgerðir nýttust ferðaþjónustunni

Næstu skref

- „Verkþáttur tvö miðar að því að draga fram ítarlega mynd af upplifun ólíkra hagaðila íslenskrar ferðaþjónustu af afleiðingum COVID-19 á greinina, viðbrögðum þeirra og framtíðarsýn. „
- Gagnaöflun
 - Viðtöl
 - Rýnihópar
- Lokaskýrsla kemur út í byrjun árs 2022

Takk fyrir

